

سومین کنفرانس بین‌المللی مدیریت ریسک سازمانی

ریسک در اقتصاد سیاسی ایران

مسئین عبده تبریزی

چهارشنبه ۱۷ آبان‌ماه ۱۳۹۶

درک ما از اقتصاد سیاسی

□ اقتصاد سیاسی در نگاه اول «سیاسی» است، یعنی به قدرت حاکمیت در تصمیم‌گیری پیرامون

این برمی‌گردد که هر کس چقدر، چه زمان، چگونه، و چرا از توزیع کالاهای عمومی و

ارزش‌های اجتماعی دریافت می‌کند.

□ اقتصاد سیاسی در نگاه دوم «اقتصادی» است و به این برمی‌گردد که چگونه منابع کمیاب به

مصارف مختلف تخصیص می‌یابد و کالاها و خدمات میان افراد توزیع می‌شود. همان‌گونه که از

عبارت «اقتصاد سیاسی» مستفاد می‌شود، این حوزه از علم ملاحظات اقتصادی و سیاسی هر

دو را در تخصیص منابع لحاظ می‌کند.

داستان مالی

بازده

ریسک

مهمترین چالش مالی

- اندازه گیری ریسک
- قیمت گذاری ریسک

محرک‌های مؤسسات مالی برای مدیریت ریسک

محرک‌های
قانونی

محرک‌های
اقتصادی

تعریف ریسک

ریسک احتمال تفاوت پیامد واقعی از پیامد موردانتظار است.

موقعیت‌های ریسکی

تعدد نتایج

عمل یا اقدام بیش از یک نتیجه به بار می‌آورد.

عدم اطمینان

تا زمان ملموس شدن نتایج، از حصول هیچ‌یک از آنها آگاهی قطعی در دست نیست.

پیامد نامطلوب

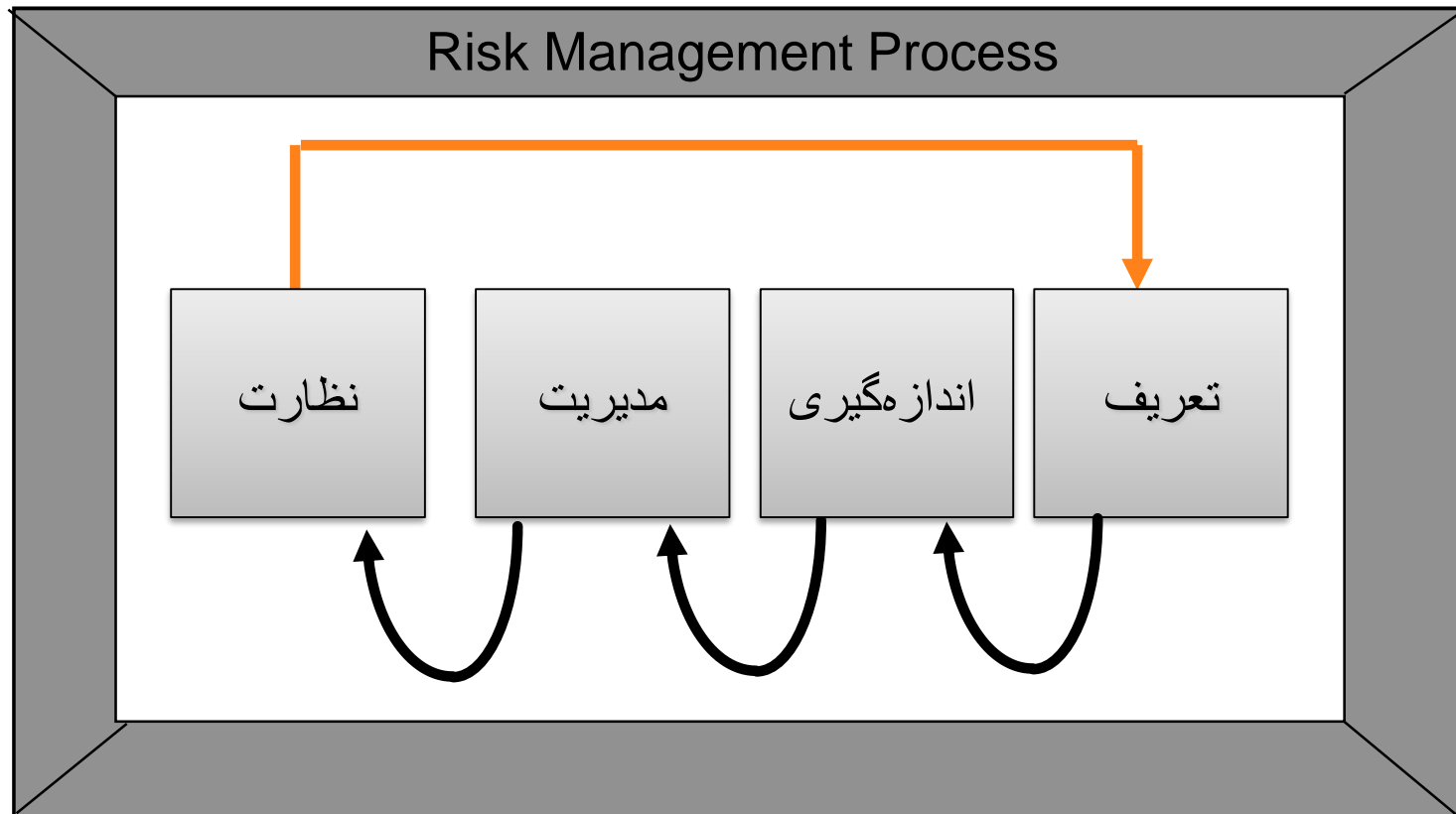
حداقل یکی از نتایج ممکن‌الوقوع، پیامدهای نسبتاً نامطلوبی به همراه دارد.

تعریف توسط اهداف

هدف مدیریت ریسک کنترل پیامدهای نامطلوب ناشی از تحمل ریسک و هم‌چنین اطمینان یافتن از دستیابی به فواید پذیرش ریسک است.

فرآیند مدیریت ریسک

انتظارات از سیستم مدیریت ریسک

سیستم مدیریت ریسک نمی‌تواند

- آینده را پیش بینی کند.
- فرصت های کسب و کار را شناسایی کند.
- همیشه درست باشد.

سیستم مدیریت ریسک می‌تواند

- زیان ها را مشروط بر رخداد حوادث پیش بینی کند.
- خطرناک ترین سناریوها را شناسایی کند.
- در مورد تغییر نمای ریسک توصیه هایی کند.

ریسک سیستماتیک

ریسک نهفته در کل بازار و یا بخش مشخصی از بازار را ریسک سیستماتیک گوییم که به آن "ریسک اجتناب ناپذیر"، "ریسک تنوع ناپذیر"، "ریسک نظام مند" و "ریسک بازار" نیز گویند. این ریسک بر کل بازار تأثیر می گذارد، و نه بر صنعت یا شرکتی خاص. از این ریسک نمی شود فرار کرد یا آن را به دقت تعریف و پیش بینی کرد.

«سیاست» در کانون ریسک سیستماتیک

سیاست در بطن ریسک مالی سیستماتیک نهفته است. در واقع، بر شکل‌گیری آن در تصمیمات مالی و عملکردهای بازار تأثیر می‌گذارد؛ بر قانون‌گذاری از طریق قواعد بین‌المللی و اولویت‌های محلی تأثیر می‌گذارد؛ و بر کاهش و افزایش آن متناسب با منافی که عمل می‌کنند اثر می‌گذارد. کسب‌وکارها به‌ویژه در کشورهای در حال توسعه می‌باید دریابند که چگونه فرایند سیاسی به طور اساسی ریسک سیستماتیک را به‌ویژه در نظام‌های مالی شکل می‌دهند.

تضاد در منافع

مقررات و تصمیمات دولت و قوانین مجلس به‌طور دائمی ریسک‌های جدیدی برای بازار به همراه دارد یا ریسک‌هایی را از بازار حذف می‌کند. تلاش‌های مداوم برای تعریف منافع عمومی به‌طور دائمی مورد چالش قرار می‌گیرد، چرا که با منافع فردی، بروکراتیک و سیاسی در تضاد قرار می‌گیرند. ریسک سیستماتیک مالی همچون مشکل آلودگی عمل می‌کند. اقتصاد سیاسی دائماً فضای آلوده‌تری از ریسک به همراه می‌آورد.

برخی مثال‌ها از آثار اقتصاد سیاسی در عرصه‌های مختلف اقتصاد

▪ بیمه‌ی سپرده‌ها	▪ مقررات زمین
▪ خصوصی سازی	▪ تخصیص و توزیع منابع
▪ قانون کار	▪ استفاده از بنادر خارجی
▪ قانون بازنشستگی	▪ افتتاح اعتبار اسنادی
▪ حل و فصل مشکل بانک‌ها	▪ تعیین نرخ تسویه ارز
▪ بیمه‌ی شخص ثالث	▪ توسعه‌ی رشته‌های تحصیلی
▪ مناطق آزاد و مقررات پبله‌وری	▪ کار زنان
▪ نرخ سپرده‌ی بانکی	▪ گردشگری
▪ تعیین قیمت سوخت	▪ محیط زیست
▪ مدیریت شهر	▪ وام ازدواج
▪ ...	

نقض حقوق مالکیت

با اقدام فردی (دزدی، تهدید، باج، جعل، فساد و...) یا اقدام دولتی (مالیات اضافی، مجوزهای گران قیمت، تطویل در صدور مجوز، ملی کردن، فساد، عدم پرداخت و جبران خسارت ...)

حقوق مالکیت به ویژه حقوق مالکیت معنوی، یعنی حق انتشار و اختراع، حق تألیف، علائم تجاری، برند، ... نقض می شود.

قوانین ایمنی محصول (product safety)

خسارات محصول (در کشورهای در حال توسعه قوانین مفصل ندارد)

در این زمینه استانداردهای ملی یا بین‌المللی وجود دارد

مقررات زدایی

برداشتن محدودیت‌های قانونی برای تسهیل عمل بازار، استقرار تأسیسات و نهادهای خصوصی، و تسهیل شیوهی عمل و اقدام بخش خصوصی لازم است.

- خصوصی‌سازی باید مبتنی بر قوانین استواری باشد.
- استقرار نظام قانونی نافی مقررات زدایی نیست.

Innovation نوآوری

Entrepreneurship کارآفرینی

ضرورت رعایت کامل حقوق مالکیت برای گسترش نوآوری، کارآفرینی و رشد اقتصادی لازم است

با تشکر